

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 18/2016-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. novembra 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti [REDACTED] [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Róbertom Slamkom, advokátska kancelária, Radlinského 1735/29, Dolný Kubín, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20 CoPr 2/2014 z 25. septembra 2014 takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti [REDACTED] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 18/2011-16 z 12. januára 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) 20 CoPr 2/2014 z 25. septembra 2014 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou konania na Okresnom súde Svidník (ďalej len „okresný súd“) o zaplatenie 1 813,62 € s príslušenstvom. Okresný súd v uvedenej veci vedenej pod sp. zn. 2 Cpr 1/2013 rozhodol rozsudkom zo 4. decembra 2013 tak, že sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalovanú sumu aj s príslušenstvom. Proti rozsudku súdu prvého stupňa podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozhodnutie okresného súdu potvrdil a sťažovateľku zaviazal na úhradu trov odvolacieho konania. Sťažovateľka v sťažnosti poukazovala na to, že krajský súd v troch skutkovo a právne rovnakých veciach, kde sťažovateľka je v procesnej pozícii žalovanej, prvostupňové rozhodnutia zrušil, keď ich diametrálne odlišne posúdil. Jedine napadnutý rozsudok je výnimkou, keď krajský súd prvostupňový rozsudok potvrdil ako vecne správny. Sťažovateľka je toho názoru, že došlo k porušeniu princípu jednotnosti rozhodovania v druhovo rovnakých veciach ako princípu právneho štátu, a tým aj k porušeniu jej označených práv. Porušenie tiež odôvodňovala arbitrárnosťou záverov krajského súdu.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd 26. januára 2016 vyzval predsedníčku krajského súdu na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti, zaslanie súdneho spisu a na oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Zberný spis a vyjadrenie predsedníčky krajského súdu a vyjadrenie predsedu senátu bolo ústavnému súde doručené 25. februára 2016. Predsedníčka krajského súdu v ňom zhodnotila námietky uvedené sťažovateľkou v sťažnosti za nedôvodné, keď k námietke porušenia zásady jednotnosti rozhodovania uviedla, že „*Krajský súd v Prešove sa neodklonil od žiadneho právoplatného rozhodnutia súdu v skutkovo obdobnej veci.*“.

K námietke arbitrárnosti uviedla, že tento argument „by bolo možné uznať, ak by písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahovalo zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu“.

V závere vyjadrenia predsedníčka krajského súdu vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Predseda senátu krajského súdu k skutkovým okolnostiam prípadu uviedol:

«Sťažovateľka ako zamestnávateľ nevyplatila svojim zamestnancom mzdu. Štyri zamestnankyne uplatnili v samostatných konaniach svoje nároky proti sťažovateľke (sťažovateľka pred všeobecným súdom v procesnom postavení žalovaná).

Zo všetkých zamestnankýň len v jednej právnej veci bolo právo na mzdu právoplatne priznané, a to práve sťažnosťou napadnutým rozsudkom. V ostatných konaniach je konanie prerušené do skončenia trestnej veci nevyplatenia mzdy.

Sťažovateľka pred všeobecným súdom pôvodne argumentovala v odpore, že „mzdu vyplatí po skončení konania“. Dokonca v odpore in fine navrhla presné sumy, ktoré vyplatí. Zmluvou o predaji podniku sťažovateľka predala svoju živnosť spoločnosti [REDAKOVANÉ], s.r.o. (v ďalšom texte aj [REDAKOVANÉ]), v ktorej bola v tom

ase jedinou spoločníčkou a konateľkou. Argumentácia sťažovateľky sa sústredila na tvrdenie, že v konaní nemá povinnosť z hmotného práva (tzv. nedostatok pasívnej legitímácie).

Krajský súd v Prešove pre rozpor s morálkou posúdil zmluvu o predaji podniku ako odporujúcu dobrým mravom. Z hľadiska princípov práva, princípov morálky a z hľadiska dobromyseľnosti odporuje dobrým mravom taký právny úkon, ktorým sa sleduje dosiahnutie stavu, že zamestnancom sa neposkytne informácia o dôležitom právnom úkone relevantnom pre zvolenie pasívne legitimovaného zamestnávateľského subjektu, zamestnanci sú dokonca udržiavaní v presvedčení o riešení problému zo strany pôvodného subjektu a keď už zamestnanec právo na mzdu uplatní, predkladá sa zmluva o predaji podniku ako argument na zamietnutie žaloby pre vedenie konania proti nesprávnemu subjektu.

Pri prepäto formalistickom posudzovaní veci v podstate postačí pre úspech v konaní ktorémukolvek zamestnávateľovi predložiť zmluvu o predaji podniku z obdobia pred začatím súdneho konania. Zamestnanec pritom objektívne nemá možnosť zistiť existenciu

takejto zmluvy. Plynutím času sa navyše právo proti novému subjektu (kupujúcemu) premlčaním oslabí.»

Právny zástupca sťažovateľky podaním doručeným ústavnému súdu 13. marca 2016 vyjadril súhlas s upustením od pojednávania o prijatej sťažnosti a zároveň zotrval na dôvodnosti podanej sťažnosti.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy) (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby

zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premis dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci, a preto z týchto hľadísk posudzoval ústavný súd aj sťažovateľkou napadnutý rozsudok krajského súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti tvrdila, že k porušeniu jej označených práv došlo tým, že krajský súd arbitrárne posúdil jej obranu spočívajúcu v nedostatku pasívnej legitímácie z dôvodu predaja podniku a v dôsledku toho je napadnutý rozsudok krajského súdu ako rozhodnutie „*arbitrárne, nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné a popierajúce zmysel § 480 Obchodného zákonníka*“.

Ústavný súd v súvislosti s preskúmaním dôvodnosti námietok sťažovateľky si vyžiadal listom z 13. septembra 2016 súdny spis okresného súdu sp. zn. 2 Cpr 1/2013, ktorý mu bol doručený 26. septembra 2016.

Z predloženého súdneho spisu vyplývajú tieto skutočnosti podstatné pre posúdenie otázky, či odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu je v súlade s označenými právami sťažovateľky, ktorých porušenie namieta.

Sťažovateľka v sťažnosti, ako aj pred všeobecným súdom tvrdila, že došlo k predaju podniku inému subjektu, preto nie je pasívne legitimovaná. Uvedené sťažovateľka v konaní pred všeobecným súdom preukazovala kópiou zmluvy o predaji podniku, ktorú uzatvorila 19. septembra 2012 so spoločnosťou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „zmluva“). Jednou z príloh zmluvy boli aj záväzky predávajúceho, tie však žalovaná v konaní nepredložila s odvolaním sa na to, že nimi disponuje spoločnosť [REDAKOVANÉ], kde jediným spoločníkom a konateľom spoločnosti bola v čase prevodu osoba sťažovateľky. V súdnom spise sa nenachádza žiaden dôkaz, že by skutočne aj došlo k uhradeniu kúpnej ceny sťažovateľkou. Sťažovateľka v rozpore s námietkou o nedostatku jej pasívnej legitimácie v spore ešte v odpore proti návrhu na vydanie platobného rozkazu uviedla, že je ochotná ako žalovaná zaplatiť ňou vypočítanú sumu ako mesačnú mzdu za október až december, ktorý ako nárok bol predmetom sporu. Z dokazovania ďalej vyplynulo, že sťažovateľka aj po údajnom predaji podniku, nielen že v rozpore so svojimi povinnosťami neinformovala svojich zamestnancom o predaji podniku, ale aj naďalej vystupovala v pozícii pôvodného zamestnávateľa, čo vyplýva z potvrdenia o prevzatí výpovede, potvrdenia zamestnávateľa pre účely nároku na dávku v nezamestnanosti, z potvrdenia o zamestnaní a z potvrdenia o príjmoch, kde sťažovateľka všetky tieto dokumenty vystavila ako pôvodný zamestnávateľ.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že krajský súd odôvodnenie svojho napadnutého rozsudku založil na inštitúte dobrých mravov, keď uviedol, že „*všetky tieto skutočnosti vo svojom súhrne dávajú základ pre konštatovanie, že nepriznanie postavenia žalovanej (sťažovateľky, pozn.) ako pasívne legitimovaného subjektu by nebolo voči žalobkyni spravodlivé... Vo vzťahu k žalobkyni bola správne zmluva o predaji podniku vyhodnotená ako odporujúca dobrým mravom.*“.

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, ako aj odôvodnenia rozsudku okresného súdu, na ktoré nemožno nazerať izolovane a ktoré podľa judikatúry tvorí jeden celok (II. ÚS 78/05), dospel k záveru, že rozhodnutie je dostatočným spôsobom odôvodnené, krajský súd zrozumiteľne odôvodnil úvahy, ktoré zvolil pri rozhodovaní o nároku sťažovateľky, pričom právne závery, na ktorých je rozhodnutie založené, nemožno hodnotiť ako arbitrárne.

Citovaný právny záver krajského súdu je primerane odôvodnený, vychádza z rozhodujúcich skutočností prípadu, z ktorých jednoznačne vyplýva, že sťažovateľka nekonala dobromyseľne. Sťažovateľka podľa názoru ústavného súdu ani len nepreukázala, že skutočne došlo k predaju podniku, a tým aj prechodu práv a povinností, tak ako to tvrdila sťažovateľka. Ako už bolo uvedené, sťažovateľka nepredložila súdu celú zmluvu o predaji podniku vrátane jej príloh a v konaní nepreukázala, že skutočne došlo aj k zaplateniu kúpnej ceny. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že zmluvu o predaji podniku uzatvárala so spoločnosťou, ktorej jediným spoločníkom a konateľom bola ona sama, preto samotná zmluva v okolnostiach prípadu nemohla byť dostačujúcim dôkazom pre záver, že skutočne došlo k platnému prechodu záväzkov zo sťažovateľky na jej právneho nástupcu. Za daných okolností konanie sťažovateľky ani podľa názoru ústavného súdu nemôže požívať právnu ochranu, preto záver krajského súdu, že „*nepriznanie postavenia žalovanej ako pasívne legitimovaného subjektu by nebolo voči navrhovateľke spravodlivé*“, nemožno v okolnostiach prípadu považovať za arbitrárny, resp. za zjavne neodôvodnený.

Ústavný súd tak konštatuje, že krajský súd dospel k záveru o neplatnosti zmluvy o predaji podniku pre rozpor prevodu s dobrými mravmi práve na základe vyhodnotenia rozhodných skutočností vyplývajúcich z vykonaných dôkazov. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu tak poskytuje dostatočný základ pre svoj výrok. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, prečo vyhovel nároku žalobkyne, a zároveň tým aj reagoval na námietky sťažovateľky. Rozsudok krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho názoru preto nemožno považovať za svojvoľný či arbitrárny. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto pochybenie v ústavnoprávnom zmysle však ústavný súd v rozsudku krajského súdu nezistil. Sťažovateľkin nesúhlas s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

Ústavný súd sa takisto nestotožňuje s názorom sťažovateľky, že došlo k porušeniu zásady jednotnosti rozhodovania s poukazom na označené zrušujúce uznesenia krajského súdu v obdobných veciach sťažovateľky, pretože v danom prípade nešlo o právoplatné meritórne rozhodnutia vo veci samej a tieto konania nie sú dodnes právoplatne skončené.

Ústavný súd stabilne zotrváva na názore, že obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (resp. základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd nedospel k záveru, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ani k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto sťažnosti nevyhovel.

Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. novembra 2016